

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.09.2016, sp. zn. 33 Cdo 2039/2015, ECLI:CZ:NS:2016:33.CDO.2039.2015.1

Číslo: 25/2018

Právní věta: Fikce zakotvená v § 88 odst. 3 větě druhé zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, se uplatní i v případech, kdy zákonný zástupce - bez ohledu na svůj pobytový status - podá za narozeného cizince ve lhůtě podle § 88 odst. 1 tohoto zákona žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) tohoto zákona.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.09.2016

Spisová značka: 33 Cdo 2039/2015

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Cizinci, Trvalý pobyt, Zdravotní pojištění

Předpisy: § 3a předpisu č. 325/1999Sb.
§ 66 odst. 1 písm. a) předpisu č. 326/1999Sb.
§ 66 odst. 1 písm. b) předpisu č. 326/1999Sb.
§ 88 odst. 3 předpisu č. 325/1999Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 64 Co 202/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 6 rozsudkem ze dne 6. 6. 2013, č. j. 33 C 19/2012-97, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni 223 161 Kč spolu s 8,5% úrokem ročně z částky 223 161 Kč od 24. 10. 2009 do 31. 12. 2009, 8% úrokem ročně z částky 223 161 Kč od 1. 1. 2010 do 30. 6. 2010, 7,75% úrokem ročně z částky 223 161 Kč od 1. 7. 2010 do 31. 5. 2011 a z částky 223 161 Kč za dobu od 1. 6. 2011 do zaplacení s ročním úrokem ve výši, která v každém jednotlivém kalendářním pololetí trvání prodlení odpovídá v procentech součtu čísla 7 a výše limitní sazby pro dvoutýdenní repo operace ČNB vyhlášené ve Věstníku ČNB a platné vždy k prvnímu dni příslušného kalendářního pololetí, a to do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku; současně rozhodl o nákladech řízení. Učinil tak poté, co jeho předchozí (žalobu zamítající) rozsudek ze dne 5. 4. 2012, č. j. 33 C 19/2012-58, Městský soud v Praze usnesením ze dne 27. 9. 2012, č. j. 64 Co 267/2012-84, zrušil a věc mu vrátil k

dalšímu řízení.

2. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 11. 11. 2014, č. j. 64 Co 202/2014-133, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni 223 161 Kč s příslušenstvím, zamítl, a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

3. Soudy obou stupňů vyšly ze zjištění, že žalovaná se dne 6. 8. 2009 narodila ve zdravotním zařízení žalobkyně, kde jí byla poskytnuta poporodní zdravotní péče. Matka žalované K. S. měla v době narození žalované uděleno povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky (dále jen „dlouhodobý pobyt“). Od 6. 8. 2009 do 2. 10. 2009 byla žalovaná hospitalizována. Dne 26. 8. 2009 podala K. S. za žalovanou žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle § 42a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců (dále „zákon o pobytu cizinců“), zažádala o povolení k trvalému pobytu na území České republiky (dále jen „trvalý pobyt“) podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců a podala prohlášení o mezinárodní ochraně podle § 3a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, (dále „zákon o azylu“). Řízení o žádosti o povolení k trvalému pobytu žalované bylo usnesením ze dne 15. 4. 2011 zastaveno jako bezpředmětné s tím, že jí byl udělen azyl. Všeobecná zdravotní pojišťovna odmítla uhradit náklady zdravotní péče žalované za období 6. 8. 2009 až 25. 8. 2009 s odůvodněním, že žalovaná nebyla v tomto období účastnicí veřejného zdravotního pojištění.

4. Zatímco na podkladě těchto zjištění soud prvního stupně ve svém v pořadí prvním (žalobu zamítajícím) rozhodnutí dospěl k závěru, že v posuzovaném případě je zdravotní péče žalované hrazena z veřejného zdravotního pojištění, neboť podala-li matka žalované (ač sama měla povolení pouze dlouhodobý pobyt na území České republiky) ve lhůtě 60 dnů od narození žalované žádost o povolení k jejímu trvalému pobytu, nastala nevyvratitelná právní domněnka trvalého pobytu žalované ve smyslu § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců, v pořadí druhém rozsudku shledal žalobou uplatněný nárok důvodným. Vázán právním názorem odvolacího soudu vyjádřeným v jeho usnesení ze dne 27. 9. 2012, č. j. 64 Co 267/2012-84, uzavřel, že ustanovení § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je třeba vykládat tak, že zákonný zástupce (rodič) s dlouhodobým pobytem může pro narozeného cizince (své dítě) požádat pouze o dlouhodobý pobyt a zákonný zástupce s trvalým pobytem pouze o trvalý pobyt. Protože matka, která za žalovanou podala žádost o povolení k trvalému pobytu, měla sama pouze povolení k dlouhodobému pobytu, neuplatní se fikce trvalého pobytu žalované od jejího narození a nelze ani dovozovat, že zdravotní péče žalované je hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Nevyvratitelná domněnka trvalého pobytu žalované totiž mohla při podání žádosti podle § 66 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nastat pouze v případě, že takové žádosti správní orgán vyhověl; k tomu však nedošlo. Řečeno jinak, presumpci trvalého pobytu žalované nelze dovodit pouze z podané žádosti o jeho povolení. Protože bylo vyhověno žádosti matky žalované o udělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů, má žalovaná právo na úhradu zdravotní péče od data podání žádosti, tj. od 26. 8. 2009 (viz § 88 odst. 3 zákona o azylu), nikoli však dříve.

5. Odvolací soud – změniv svůj předchozí právní názor vyslovený v rozhodnutí, jímž zrušil v pořadí první rozsudek soudu prvního stupně – akcentoval, že výklad ustanovení § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců není jednotný, a připomněl, že i Všeobecná zdravotní pojišťovna v minulosti v obdobném případě připustila účast cizince narozeného na území České republiky na veřejném zdravotním pojištění, ačkoliv jeho rodiče v České republice pobývali na základě povolení k dlouhodobému pobytu. Žádost žalované o povolení k trvalému pobytu podanou podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců, která byla odůvodněna humanitárními či mimořádného zřetele hodnými důvody, odvolací soud posoudil analogicky jako žádost podanou podle § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců. S ohledem na nejednotnost názorů, zda je žádaná forma pobytu žadatele vázána na formu pobytu jeho zákonných zástupců, zvolil pro žalovanou výklad příznivější. Uzavřel, že mohla žádat o trvalý pobyt bez ohledu na formu pobytu svých zákonných zástupců a její žádost tudíž založila fikci trvalého pobytu (a účastenství v systému veřejného zdravotního pojištění) od narození.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, které považuje za přípustné, neboť napadený rozsudek závisí na vyřešení otázek hmotného práva, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny. Odvolacímu soudu vytýká, že nesprávně vyložil ustanovení § 88 odst. 3 a § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců ve vztahu k otázce účasti narozeného cizince – žadatele o trvalý pobyt na veřejném zdravotním pojištění. Oproti odvolacímu soudu prosazuje názor, že zákonný zástupce, který má na území České republiky povolen pouze dlouhodobý pobyt, nemůže podat za narozeného cizince žádost o trvalý pobyt, která by podle § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců založila fikci trvalého pobytu od narození žadatele (narozeného cizince). Současně zastává názor, že tuto fikci nemůže založit ani podání žádosti o trvalý pobyt, které je zdůvodněno humanitárními důvody a důvody hodnými mimořádného zřetele podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců nebo prohlášení o mezinárodní ochraně podle § 3a zákona o azylu. Je přesvědčena, že ani v případě opačného vyhodnocení důsledků podání žádosti o trvalý pobyt podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců nemůže být založena fikce podle § 88 odst. 3 druhé věty zákona o pobytu cizinců, podal-li žádost zákonný zástupce, který sám neměl povolení k trvalému pobytu. Současně namítá, že s ohledem na ustanovení § 69 odst. 2 zákona o pobytu cizinců nebyla žádost o trvalý pobyt podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) tohoto zákona ani oprávněná. Na podporu jí prosazovaného výkladu, že ustanovení § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců zakotvuje povinnost zákonného zástupce narozeného cizince podat za narozeného cizince žádost o vydání povolení k takovému pobytu, který má sám povolen, odkazuje na důvodové zprávy k novelizacím zákona o pobytu cizinců č. 140/2001 Sb., č. 222/2003 Sb. a č. 379/2007 Sb., na odborné články a literaturu a na doporučení Ministerstva vnitra k postupu občanů třetích zemí při narození dítěte (cizince) na území České republiky. Prosazuje, že cílem zákonné úpravy je sjednotit pobytový režim rodiče a dítěte, aby dítě mohlo požívat stejné ochrany a práv jako jeho rodič. Výklad odvolacího soudu považuje za neudržitelný, neboť přenáší na stát náklady zdravotní péče o osoby, které na ni nemají nárok. K žádosti o trvalý pobyt podané podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců upozorňuje, že cizinec se stává účastníkem systému veřejného zdravotního pojištění a zdravotní péče od data nabytí právní moci rozhodnutí o udělení pobytu, nikoliv dříve, jak uzavřel odvolací soud, který nesprávně aplikoval § 88 odst. 3 poslední větu zákona o pobytu cizinců. V poslední řadě žalobkyně poukazuje na kolizi režimů zákonů o azylu a o pobytu cizinců (§ 2a písm. a/ zákona o pobytu cizinců). Pokud žalovaná podala žádost o mezinárodní ochranu formou azylu podle § 3a zákona o azylu a byla-li jí ode dne podání této žádosti poskytována bezplatná zdravotní péče v souladu s § 88 odst. 3 zákona o azylu, pak nepřipadala v úvahu aplikace § 88 zákona o pobytu cizinců. Ze všech uvedených důvodů navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

7. Dovolání bylo podáno včas k tomu oprávněnou osobou (žalobkyní) při splnění podmínek uvedených v § 241 odst. 1, 4 a § 241a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (srov. čl. II. bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., dále jen „o. s. ř.“), a je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného práva, které nebyly v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešeny.

IV.

Důvodnost dovolání

8. Prostřednictvím způsobilého dovolacího důvodu podle § 241a odst. 1 o. s. ř., jímž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, žalobkyně zpochybnila závěr odvolacího

soudu, že u žalované nastala fikce podle § 88 odst. 3 druhé věty zákona o pobytu cizinců. Dovolací námitky lze shrnout do tří okruhů, k nimž je třeba zaujmout výkladové stanovisko:

- zda lze z ustanovení § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců dovozovat, že zákonný zástupce narozeného cizince za něho může podat žádost o vydání povolení pouze k takovému pobytu, který má sám povolen;
- zda je možné v případě podání žádosti o trvalý pobyt za narozeného cizince podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců uplatnit fikci podle § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců;
- zda v případě současného podání žádosti o dlouhodobý a trvalý pobyt podle zákona o pobytu cizinců a prohlášení o mezinárodní ochraně podle § 3a zákona o azylu, se otázka účastenství na veřejném zdravotním pojištění posoudí podle zákona o azylu nebo zákona o pobytu cizinců.

9. Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

10. Podle § 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců se tento zákon nevztahuje na cizince, který je žadatelem o udělení mezinárodní ochrany, cizincem, který je strpěn na území, azylantem nebo osobou požívající doplňkové ochrany, nestanoví-li tento zákon nebo zvláštní právní předpis jinak.

Podle § 66 odst. 1 zákona o pobytu cizinců se povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci, který o vydání tohoto povolení žádá z humanitárních důvodů, zejména, je-li nezletilým dítětem azylanta nebo dítětem, které je závislé na péči azylanta, pokud nepožádá o udělení azylu (písm. a/ bod 2), nebo který o vydání tohoto povolení žádá z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele (písm. b/).

Podle § 88 zákona o pobytu cizinců, narodí-li se cizinec na území, považuje se jeho pobyt na tomto území po dobu pobytu jeho zákonného zástupce, nejdéle však po dobu 60 dnů ode dne narození, za přechodný, není-li dále stanoveno jinak (odst. 1). Pobývá-li zákonný zástupce narozeného cizince na území na základě povolení k dlouhodobému pobytu nebo povolení k trvalému pobytu, je povinen v době podle odstavce 1 podat za narozeného cizince žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, nebo o udělení povolení k trvalému pobytu. V případě podání žádosti o povolení trvalého pobytu se pobyt narozeného cizince od okamžiku narození do právní moci rozhodnutí o této žádosti považuje za pobyt trvalý (odst. 3).

Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“), jsou podle tohoto zákona zdravotně pojištěny osoby, které mají trvalý pobyt na území České republiky.

Podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o veřejném zdravotním pojištění zdravotní pojištění vzniká dnem získání trvalého pobytu na území České republiky.

Podle § 3a odst. 1 písm. b) zákona o azylu je cizinec oprávněn podat žádost o udělení mezinárodní ochrany ministerstvu, je-li hospitalizován u poskytovatele lůžkové péče, vykonává-li zabezpečovací detenci, ochranné léčení, vazbu nebo trest odnětí svobody nebo je-li umístěn ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy anebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Podle § 88 zákona o azylu, žadateli o udělení mezinárodní ochrany a jeho dítěti narozenému na území po dobu 60 dnů ode dne narození a cizinci, který je strpěn na území, a jeho dítěti narozenému na území po dobu 60 dnů ode dne narození se poskytují na území bezplatné zdravotní služby v rozsahu

služeb hrazených ze zdravotního pojištění podle zákona o veřejném zdravotním pojištění a dále zdravotní služby v souvislosti s nařízenou karanténou anebo jiným opatřením v souvislosti s ochranou veřejného zdraví; to neplatí, pokud jsou zdravotní služby zajištěny podle jiného právního předpisu (odst. 1). Žadatel o udělení mezinárodní ochrany a cizinec, který je strpěn na území, se pro účely veřejného zdravotního pojištění do doby, než bude rozhodnutí ministerstva ve věci mezinárodní ochrany vykonatelné, považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem na území. Dítě žadatele o udělení mezinárodní ochrany narozené na území, dítě cizince, který je strpěn na území, narozené na území, a dítě, které se na území narodilo azylantce nebo osobě požívající doplňkové ochrany a pobývá na území, se pro účely veřejného zdravotního pojištění považuje za cizince s povoleným trvalým pobytem na území nejdéle po dobu 60 dnů ode dne narození nebo, je-li za dítě podána žádost o strpění na území podle tohoto zákona nebo o jiný druh pobytu na území podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky, ode dne podání této žádosti do doby, než bude dítě strpěno na území podle tohoto zákona nebo rozhodnuto o jiném druhu pobytu na území podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky (odst. 3).

11. Při výkladu konkrétního ustanovení zákona lze k závěru o jeho smyslu a obsahu dospět pouze kombinací gramatického, logického, systematického, teleologického a případně historického a komparativního výkladu. Výklad pouze z jednoho z těchto hledisek (např. gramatického) by nebyl úplný.

12. Prostým gramatickým výkladem ustanovení § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců nelze postavit na jisto, zda zákonný zástupce narozeného cizince smí (resp. „je povinen“) za něho požádat o povolení pouze k takovému pobytu, který má sám povolen, jak prosazuje žalobkyně. Z textu uvedeného ustanovení vyplývá pouze, že stanoví povinnost zákonného zástupce pobývajícího na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu nebo povolení k trvalému pobytu podat za narozeného cizince žádost o vydání povolení buď k dlouhodobému pobytu, nebo k trvalému pobytu. Z pohledu logického výkladu se nabízí možnost přihlédnout k pořadí, v němž jsou zmíněny pobytové režimy zákonného zástupce a narozeného cizince.

13. Dovolacímu soudu je známo, že odborná právnícká veřejnost vychází z tohoto zužujícího výkladu, který lze dovodit na základě logického, systematického, teleologického a historického výkladu. Zákonodárce dal v důvodových zprávách k jednotlivým novelizacím zákona o pobytu cizinců najevo, že jeho úmyslem bylo sjednotit pobytový režim cizince a narozeného dítěte (viz např. Důvodová zpráva k zákonu č. 379/2007 Sb.). Při pohledu na vývoj znění tohoto ustanovení (viz historický výklad) nelze nezaznamenat, že v tomto směru došlo k zásadní změně; zákonný zástupce s povolením k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, který měl původně povinnost podat za narozeného cizince žádost o udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo žádost o povolení k trvalému pobytu (§ 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců ve znění účinném do 4. 12. 2007), je nově (po novele provedené zákonem č. 379/2007 Sb.) povinen podat žádost o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu. K tomu je v důvodové zprávě k zákonu č. 379/2007 Sb. uvedeno, že cizinci narozenému na území (České republiky) „se navrhuje“ zajistit stejný pobytový status, jaký byl přiznán jeho zákonnému zástupci. Stávající právní úprava totiž nezohledňuje zejména případy, kdy se na území narodí dítě cizincům, kterým bylo vydáno povolení k dlouhodobému pobytu (např. za účelem společného soužití rodiny). Tento krok je vnímán jako sjednocení pobytového režimu rodiče a dítěte, resp. odstranění praktik, kdy zákonný zástupce s povolením k dlouhodobému pobytu mohl (musel) pro své dítě žádat pouze o udělení víza k pobytu nad 90 dnů. Ostatně již v důvodové zprávě k novele zákona o pobytu cizinců č. 222/2003 Sb. se uvádí, že za narozeného cizince musí být podána žádost o pobytový titul odpovídající druhu pobytu jeho rodičů; současně však není tato zásada respektována resp. vtělena do znění § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců (to učinila až novela provedená zákonem č. 379/2007 Sb.). Zákonodárce tuto zásadu nepřímou potvrdil, uvádí-li se v důvodové zprávě, že „bude-li zákonný zástupce narozeného cizince pobývat na území na základě povolení k dlouhodobému pobytu, bude

pro dítě žádat o udělení víza k pobytu nad 90 dnů – platí zásada první rok pobytu na vízum“; řečeno jinak, nepřímou je vylučována možnost výběru, o jaký druh pobytu pro narozeného cizince smí jeho zákonný zástupce požádat. Nastolený princip potvrzuje rovněž § 88 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který stanoví, že zákonný zástupce narozeného cizince pobývajícím na území na vízum, je povinen podat za narozeného cizince žádost o udělení stejného druhu víza, jaké má on sám (systematický výklad).

14. Na základě uvedeného je možné souhlasit s názorem, že účelem právní úpravy pobytového statusu dítěte narozeného cizinci na území České republiky, je zajistit narozenému dítěti stejný pobytový status jako jeho zákonnému zástupci (teleologický výklad). Potud dovolací soud respektuje léty zavedenou a v praxi povětšinou respektovanou interpretaci ne zcela jednoznačného znění § 88 odst. 3 věty první zákona o pobytu cizinců – tj. že zákonný zástupce s povolením k dlouhodobému pobytu je povinen podat za narozeného cizince žádost o povolení k dlouhodobému pobytu a zákonný zástupce s povolením k trvalému pobytu je povinen podat žádost o povolení k trvalému pobytu (v tomto smyslu jsou pak cizinci informováni oficiální příručkou Průvodce zdravotní péčí o děti v ČR. 2005. IZPE. K. nad Č. lesy).

15. Na druhou stranu nelze zcela přehlížet ani hodnoty, k jejichž naplnění a ochraně právo směřuje (axiologický výklad), a v takovém případě by se výše jmenovaný účel (zajištění stejného pobytového statusu narozeného dítěte a jeho zákonného zástupce) dostal do konfliktu s ochranou práv dítěte, k jejichž zajištění a dodržování by měla směřovat každá právní úprava (viz čl. 2 odst. 1, čl. 4 a dále konkrétně čl. 24 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte publikované pod č. 104/1991 Sb., dále jen „Úmluva o právech dítěte“).

16. Odborná veřejnost – při dosavadní absenci sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu – vychází ze zákonodárcem předjímané interpretace § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců (že zákonný zástupce s povolením k dlouhodobému pobytu může, resp. musí, za narozeného cizince podat žádost o vydání povolení k dlouhodobému pobytu a zákonný zástupce s povolením k trvalému pobytu může, resp. musí, za narozeného cizince podat žádost o vydání povolení k trvalému pobytu), avšak s výhradami, které souvisejí (mimo jiné) s výskytem případů tzv. nepojistitelných dětí, u nichž bezesporu nedochází k zajištění všeobecně respektovaného stupně ochrany práv dítěte.

17. Každý cizinec pobývajícím na území České republiky musí být účastníkem systému veřejného nebo komerčního zdravotního pojištění. Při sjednávání komerčního zdravotního pojištění pojišťovna nejprve vyhodnocuje zdravotní stav klienta na základě lékařského vyšetření a následně rozhoduje o tom, zda ho pojistí (tento proces může trvat 2 – 3 měsíce). V praxi tak dochází k absurdním situacím, kdy komerční zdravotní pojištění je pro řadu migrantů nedostupné, ačkoliv jsou ze zákona povinni mít zdravotní pojištění sjednané, případně prokázat, že jsou schopni hradit výdaje na zdravotní péči. Komerční zdravotní pojišťovny totiž nejsou povinny pojistnou smlouvu uzavřít a činí tak zvláště v případech, kdy je zřejmé, že klient potřebuje pravidelnou a nákladnou lékařskou péči, nebo když se jedná o člověka staršího 70 let. Narodí-li se rodičům, kteří pocházejí ze zemí mimo Evropskou unii a nemají na území České republiky povolení k trvalému pobytu, na území České republiky dítě (terminologií zákona „narozený cizinec“), není v okamžiku narození pojištěné (mají-li rodiče povolení k trvalému pobytu, stane se dítě účastníkem veřejného zdravotního pojištění postupem zákonného zástupce podle § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Některé pojišťovny sice nabízejí jako produkt pojištění matky a nascitura a výdajů na základní poporodní péči, avšak nastanou-li poporodní komplikace a vyžaduje-li dítě intenzivní neonatologickou péči, toto pojištění se na pokrytí mimořádných výloh na péči o dítě nevztahuje. Rodiče jsou tak povinni sjednat narozenému dítěti komerční zdravotní pojištění. Přitom narážejí na dva problémy: dítě není pojištěné v relativně dlouhém období od narození do případného kladného vyřízení pojistné smlouvy (viz postup pojišťovny při sjednávání zdravotního pojištění výše), a pokud se narodilo se zdravotním postižením či závažným onemocněním, které vyžadují nákladnou zdravotní péči, pojišťovna je odmítne pojistit. V

praxi jsou takové děti označovány jako tzv. „nepojistitelné děti“ (do této skupiny spadají např. rovněž děti zákonných zástupců, kteří v České republice pobývají léta na základě povolení k dlouhodobému pobytu, jsou zde zaměstnanci a jako takoví jsou účastníky systému veřejného zdravotního pojištění, do kterého pravidelně odvádějí pojistné, avšak jejich /zdravé/ narozené dítě se účastníkem systému veřejného zdravotního pojištění nestane). Pokud pojišťovna narozeného cizince pojistí, pak rodiče, kteří nemají na území České republiky povolení k trvalému pobytu, v drtivé většině případů hradí náklady porodní a poporodní péče o dítě v porodnici (za období od narození do okamžiku sjednání pojistné smlouvy; srov. např. Analýza komerčního zdravotního pojištění cizinců. Helena Hnilicová, Karolína Dobiášová, a kol. s. 24-25; nebo Zpráva o stavu zdraví a zdravotní péči pro migranty v ČR. PhDr. Helena Hnilicová, PhD a Mgr. Karolína Dobiášová. Ústav veřejného zdravotnictví a medicínského práva. 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy. Praha 2009. s. 12-16).

18. Podle č. 24 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na dosažení nejvýše dosažitelné úrovně zdravotního stavu a na využívání léčebných a rehabilitačních zařízení. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, usilují o zabezpečení toho, aby žádné dítě nebylo zbaveno svého práva na přístup k takovým zdravotnickým službám.

19. Uvedené reflektovaly významné mezinárodní i národní orgány, resp. výbory jednotlivých institucí a organizací majících ve své působnosti ochranu práv dítěte.

20. Výbor OSN pro práva dítěte v Závěrečných doporučeních pro Českou republiku (na základě pravidelné zprávy předkládané členskými státy podle čl. 44 Úmluvy o právech dítěte) ze dne 4. 8. 2011 vyjádřil znepokojení nad tím, že děti cizích státních příslušníků nemají přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění a jsou povinny zajistit si soukromé zdravotní pojištění s nepoměrně vyššími náklady. Kritizoval především to, že děti cizích státních příslušníků, které jsou těžce nemocné, jsou soukromými zdravotními pojišťovnami odmítány a nemají přístup ke zdravotní péči. Výbor vyzval Českou republiku, aby přijala nezbytná opatření a legislativní změny k zajištění toho, aby byla dětem cizích státních příslušníků poskytnuta zdravotní péče stejné kvality a úrovně jako občanům České republiky (čl. 53 a 54 Závěrečných doporučení).

21. Obdobně vyjádřil Výbor OSN pro hospodářská, sociální a kulturní práva v Závěrečných doporučeních pro Českou republiku ze dne 23. 6. 2014 v obecné rovině znepokojení nad tím, že migranti bez povolení k trvalému pobytu, včetně osob odkázaných na migranty s trvalým pobytem, nejsou zahrnuti do státního systému zdravotního pojištění. Upozornil na případy, kdy některým migrantům je odepřen přístup ke zdravotní péči v režimu soukromého zdravotního pojištění, a uvedl, že tento stav je v rozporu s Mezinárodním paktem OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech a v rozporu se zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon; čl. 15 Závěrečných doporučení).

22. Rovněž Výbor OSN pro odstranění všech forem diskriminace žen v Závěrečných doporučeních pro Českou republiku ze dne 10. 11. 2010 kritizoval vyloučení žen, které na území České republiky nemají trvalý pobyt, a jejich dětí ze systému veřejného zdravotního pojištění a poskytování zdravotnických služeb. Doporučil, aby Česká republika zajistila všem ženám a jejich dětem účastnictví na zdravotním pojištění a cenově dostupnou zdravotní péči bez ohledu na jejich pobytový a zaměstnanecký status (čl. 32 a 33 Závěrečných doporučení).

23. České republice vyplývá z mezinárodních smluv (minimálně z Úmluvy o právech dítěte, Mezinárodního paktu OSN o hospodářských, sociálních a kulturních právech a čl. 13 Evropské sociální charty, publikované pod č. 14/2000 Sb. m. s.) a z členství v OSN a Evropské unii závazek zajistit všem osobám na svém území zdravotní péči na rovném základě, která bude přístupná pro všechny, přiměřená a také cenově dostupná. Přesto v České republice existují skupiny lidí, pro které

je zdravotní péče dostupná jedině za ztížených podmínek (resp. z těchto důvodů spíše nedostupná, viz tzv. nepojistitelné děti). Současně to však neznamená, že by Česká republika byla zavázána zajistit všem osobám na svém území bezplatný přístup ke zdravotní péči.

24. O tom, že je situace tzv. nepojistitelných dětí v České republice všeobecně známá a nejistá, svědčí - kromě shora uvedených doporučení výborů OSN - řada dokumentů nejen zájmových organizací, ale i veřejného ochránce práv, vlády ČR a Rady vlády ČR pro lidská práva, které vznikly v rozmezí posledních deseti let. Reakcí na ně sice byla a je snaha prosadit konkrétní legislativní změny, do dnešního dne však nedošlo při řešení této problematiky k zásadnějšímu vývoji nebo změnám.

25. Vláda v České republice každý rok schvaluje Koncepti integrace cizinců (naposledy usnesením ze dne 18. 1. 2016 č. 26, o aktualizované Koncepti integrace cizinců - Ve vzájemném respektu a o Postupu při realizaci aktualizované Koncepte integrace cizinců v roce 2016), v níž již v roce 2005 identifikovala jako jednu z hlavních překážek v oblasti sociálně-ekonomické integrace „státních občanů třetích zemí nebo jejich rodinných příslušníků (zejména dětí) ... nemožnost podílet se na veřejném systému zdravotního pojištění“. Od té doby se však v každoročně schvalované koncepci omezuje na konstatování, že problematika zdravotního pojištění cizinců, zejména těch, kteří nespádají do veřejného zdravotního pojištění a jsou odkázáni na komerční zdravotní pojištění, je záležitostí dlouhodobě diskutovanou, a vyjmenování usnesení vlády, která byla v souvislosti s jejím řešením přijata, s tím, že debata o zdravotním pojištění cizinců bude pokračovat i v následujícím roce (krom výše jmenované aktuální koncepce viz např. také Koncepte integrace cizinců - Společné soužití v roce 2015 schválená usnesením vlády ze dne 14. 1. 2015 č. 20). Konkrétní kroky vláda činila především na základě usnesení ze dne 1. 12. 2014 č. 992, k Analýze zdravotního pojištění cizinců při jejich pobytu na území České republiky, jímž uložila ministru vnitra ve spolupráci s prvním místopředsedou vlády pro ekonomiku a ministry financí a zdravotnictví vypracovat a vládě předložit do 30. 9. 2015 návrh nové právní úpravy povinného zdravotního pojištění cizinců („s tím, že úprava bude tvořit samostatnou hlavu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů; ministr zdravotnictví ve spolupráci s ministrem vnitra přitom vymezí kategorie cizinců, na které se bude vztahovat systém veřejného zdravotního pojištění, a kategorie cizinců, na které se bude vztahovat povinnost mít sjednáno zdravotní pojištění cizinců; první místopředseda vlády pro ekonomiku a ministr financí ve spolupráci s ministrem zdravotnictví vymezí rozsah a náležitosti povinného zdravotního pojištění cizinců a předá návrh nové právní úpravy povinného zdravotního pojištění cizinců ministru vnitra“).

26. K obdobným iniciativám docházelo již dříve - viz např. usnesení vlády ČR ze dne 21. 2. 2007 č. 126 ke Zprávě o realizaci Koncepte integrace cizinců v roce 2006 a ze dne 17. 3. 2008 č. 259 ke Zprávě o realizaci Koncepte integrace cizinců v roce 2007, v nichž bylo konstatováno, že dosud nedošlo ke splnění úkolu „předložit vládě návrh na legislativní změnu, která by umožnila nezaopatřeným dětem cizinců mladším osmnácti let, které pobývají na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů, přístup k veřejnému zdravotnímu pojištění. Ministerstvo zdravotnictví tento úkol v daném termínu nesplnilo, neboť v roce 2006 k novelizaci zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v platném znění, nedošlo. Novelizace tohoto zákona byla z důvodu jejího širšího rozsahu přesunuta na rok 2007 a v jejím rámci bude dán ve spolupráci s ostatními resorty prostor k zapracování výše uvedené legislativní změny na rozšíření působnosti zákona o veřejném zdravotním pojištění o další kategorie pojištěnců z řad cizinců. S ohledem na výše uvedené požádalo Ministerstvo zdravotnictví předsedu vlády České republiky o posunutí termínu splnění úkolu na 31. 3. 2008“.

27. Důležitým podnětem v rámci České republiky se poté stalo usnesení Rady vlády ČR pro lidská práva ze dne 26. 2. 2009 k začlenění vybraných kategorií cizinců, kteří pobývají v České republice přechodně, do systému veřejného zdravotního pojištění, v němž Rada - po shrnutí (mimo jiné)

možností přístupu tzv. nepojistitelných dětí do systému veřejného, popř. komerčního zdravotního pojištění – vyzvala vládu, aby uložila ministryni zdravotnictví vypracovat návrh novely zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v níž bude v užší variantě „v souladu s Aktualizovanou koncepcí integrace cizinců garantován přístup do systému veřejného zdravotního pojištění všem nezaopatřeným dětem cizinců mladším osmnácti let, které pobývají na území ČR na základě víza k pobytu nad 90 dnů za účelem sloučení rodiny/povolení k dlouhodobému pobytu za tímž účelem“, nebo v širší variantě dojde „k rozšíření osobní působnosti zákona o veřejném zdravotním pojištění i o všechny děti-cizince narozené na území České republiky, které nespádají do užší varianty; tito cizinci by byli účastni veřejného zdravotního pojištění ode dne svého narození, a to až do dne svého vycestování z území České republiky, popř. do dne, kdy by se stali účastníky veřejného zdravotního pojištění z jiného důvodu (u této skupiny osob je možno zvážit, zdali by se jednalo o státní pojistěnce anebo by tyto děti byly samy povinny hradit pojistné)“. V obdobném duchu veřejný ochránce práv ve svém Doporučení k naplňování práva na rovné zacházení s cizinci ze dne 21. 7. 2010, sp. zn. 29/2010/DIS/JŠK navrhl rozšíření osobní působnosti systému veřejného zdravotního pojištění o nezletilé děti a manžele/manželky cizinců, pobývající na území České republiky na základě víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny.

28. Výsledkem dlouhodobého vývoje je v současnosti návrh novel zákona o pobytu cizinců a zákona o veřejném zdravotním pojištění, který již prošel rozsáhlým meziresortním připomínkovacím řízením a měl být projednáván na zasedání vlády dne 27. 4. 2016, avšak nakonec byl stažen z programu jednání. Z návrhu těchto novel však vyplývá, že situaci tzv. nepojistitelných dětí neřeší. Zakotvují sice povinnost komerčních zdravotních pojišťoven uzavřít pojistnou smlouvu týkající se soukromého zdravotního pojištění, jestliže návrh na její uzavření neodporuje tomuto zákonu, občanskému zákoníku a pojistným podmínkám pojišťovny, na které pojistná smlouva odkazuje (§ 155e odst. 2 návrhu novely zákona o pobytu cizinců), a vymezují kategorie cizinců, na které se vztahuje veřejné zdravotní pojištění (v novele zákona o veřejném zdravotním pojištění) a cizinců, za které bude zdravotní služby hradit stát, konkrétně Ministerstvo zdravotnictví (v novele zákona o pobytu cizinců); děti cizinců, kteří na území České republiky pobývají na základě jiného oprávnění než povolení k trvalému pobytu, narozené na území České republiky však ani do jedné z těchto kategorií nenáleží.

29. Je zřejmé, že ani po mnohaletém úsilí se zatím v českém právním řádu nepodařilo odstranit dichotomii mezi „ideálním“ stavem předjímaným v každoročně aktualizovaných koncepcích integrace cizinců, jehož dosažení vláda ve svých četných usneseních (dovolací soud odkazuje jen na nejvýznamnější z nich) ukládala ministerstvu zdravotnictví ve spolupráci s ministerstvem vnitra, a realitou. V konečném důsledku tak nadále dochází k nerovnosti v přístupu ke zdravotní péči a diskriminaci určité skupiny dětí v rozporu s čl. 24 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Za stávající situace a bez výhledu na brzkou nápravu spočívající v transparentní právní úpravě, která by vzniku případů tzv. nepojistitelných dětí zamezila, se rodiny narozených dětí, jejichž zákonní zástupci nemají na území České republiky povolený trvalý pobyt a které se narodily předčasně nebo se zdravotním postižením nebo vážným onemocněním, uchylují ke dvěma řešením: podávají za své dítě buď žádost o povolení k trvalému pobytu z humanitárních důvodů nebo jiných důvodů hodných zvláštního zřetele podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců nebo žádost o azyl (prohlášení o mezinárodní ochraně) podle § 3a zákona o azylu; zákonný zástupce může s ohledem na vážný zdravotní stav dítěte podat obě žádosti bez ohledu na vlastní pobytový status. Matka žalované se uchýlila k oběma možnostem.

30. Odvolací soud správně vyhodnotil, že matka žalované pobývající na území České republiky na základě povolení k dlouhodobému pobytu nemohla za žalovanou podat žádost o trvalý pobyt podle § 88 odst. 3 první věty zákona o pobytu cizinců; současně však logicky připustil vznik fikce zakotvené v § 88 odst. 3 druhé věty zákona o pobytu cizinců v případě žádosti o trvalý pobyt podané v režimu jiného ustanovení zákona o pobytu cizinců, konkrétně podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o

pobytu cizinců. Dovolací soud neshledal, že by tento postup odporoval zákonu, jak namítá žalobkyně. Z ustanovení § 88 odst. 3 druhé věty zákona o pobytu cizinců vyplývá, že v případě podání žádosti o povolení trvalého pobytu se pobyt narozeného cizince od okamžiku narození do právní moci rozhodnutí o této žádosti považuje za pobyt trvalý; tato fikce dostává narozeného cizince do sféry veřejného zdravotního pojištění (§ 2 odst. 1 písm. a/ zákona o veřejném zdravotním pojištění). Jazykovým výkladem uvedeného ustanovení (jeho druhé věty) nelze dovodit, že by se tyto důsledky vztahovaly výlučně na žádosti o povolení trvalého pobytu narozeného cizince podané pouze zákonným zástupcem s povolením k trvalému pobytu; připustil-li dovolací soud restriktivní výklad první věty inkriminovaného ustanovení (viz výše), je na místě postupovat stejně restriktivně rovněž zde. Z hlediska systematického a logického výkladu by bylo možné oponovat v tom směru, že se fikce trvalého pobytu od narození cizince uplatní pouze na žádost o trvalý pobyt podanou podle ustanovení, v němž je zakotvena, tj. na žádost podanou zákonným zástupcem s povolením k trvalému pobytu (je zřejmé, že toto byl původní zákonodárcův úmysl). Ani zákonodárce však nebyl schopen – jak vyplývá s výkladu shora – předjímat význam a aplikační dopady zákona (zákoného ustanovení) v okamžiku jeho tvorby a přijetí. Při zohlednění teleologicko-axiologického výkladu je zřejmé, že odvolací soud zvoleným výkladem napravit konflikt účelu ustanovení § 88 odst. 3 věty první zákona o pobytu cizinců a závazku České republiky na úrovni základního ústavního práva (ochrany práv dítěte) právě ve prospěch ochrany práv dítěte, která v pomyslném žebříčku hodnot stojí nepochybně nad úmyslem zákonodárce sjednotit pobytový režim narozeného dítěte (cizince) a jeho zákonného zástupce. Nadto není rozumného důvodu, proč by narozené dítě nemohlo požívat větší právní ochrany nežli jeho rodič (zákonný zástupce).

31. Dovolací soud se ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že fikce zakotvená v § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců se uplatní i v případech, kdy zákoný zástupce podá za narozeného cizince žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců, bez ohledu na svůj pobytový status. Zákoný zástupce s povolením k dlouhodobému pobytu však nemůže za narozeného cizince podat žádost o trvalý pobyt podle § 88 odst. 3 věty první zákona o pobytu cizinců. Dovolací soud si je vědom, že uvedené řešení právního vakua, v němž se tzv. nepojistitelné děti nacházejí, není optimální a neposkytuje ochranu v podobě dostupné lékařské péče všem cizincům, kteří se narodili na území České republiky zákonným zástupcům s povolením k dlouhodobému pobytu, nýbrž pouze těm, jimž svědčí důvody pro podání žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců. S ohledem na prioritu zajištění ochrany práv dítěte a stávající znění zákona o pobytu cizinců však toto shledává jediným správným řešením. Sluší se doplnit, že v případě, že zákoný zástupce podá za narozeného cizince žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců, pak se fikce podle § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců u narozeného cizince uplatní pouze tehdy, byla-li podána ve lhůtě podle § 88 odst. 3 věty první ve spojení s § 88 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Opačný závěr (absence lhůty pro podání žádosti o trvalý pobyt, v jejímž rozmezí dojde ke vzniku fikce trvalého pobytu, tj. účasti na veřejném zdravotním pojištění, od narození dítěte) by vedl k právní nejistotě poskytovatelů zdravotní péče a nebyl by konzistentní s právní úpravou procesu získávání příslušného pobytového statusu. Stejně tak považuje Nejvyšší soud za vhodné připomenout, že jeho rozhodnutí neznamena, že žalobkyně (popř. jiná zdravotnická zařízení) za pacienty v obdobné situaci, v jaké se ocitla žalovaná, ponese náklady zdravotní péče; úhrady těchto nákladů se lze domáhat po Všeobecné zdravotní pojišťovně, která je – právě s poukazem na pobytový status zákonné zástupkyně žalované – odmítla uhradit.

32. Poslední k dovolacímu přezkumu předložená otázka se týká zdánlivé kolize režimu zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců při posuzování účastenství cizince narozeného na území České republiky na veřejném zdravotním pojištění. Zákon o pobytu cizinců se ve smyslu svého ustanovení § 2 písm. a) nevztahuje na cizince, který je žadatelem o udělení mezinárodní ochrany v režimu zákona o azylu. Účastenství žalované na veřejném zdravotním pojištění vzniklo na základě obou dotčených

předpisů, avšak ke kolizi jejich režimů nedošlo. Matka žalované za ni podala dne 26. 8. 2009 (20. den po narození žalované, tj. při zachování lhůty podle § 88 odst. 3 věty první ve spojení s § 88 odst. 1 zákona o pobytu cizinců) žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců a prohlášení o mezinárodní ochraně podle § 3a zákona o azylu (vedle toho podala ještě žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny podle zákona o pobytu cizinců). Podáním žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců nastala fikce podle § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců, tj. pobyt žalované byl od okamžiku jejího narození do právní moci rozhodnutí o této žádosti považován za pobyt trvalý, v důsledku čehož byla žalovaná od okamžiku svého narození účastnicí veřejného zdravotního pojištění v režimu podle zákona o pobytu cizinců. Důsledky fikce přitom trvají i v případě záporného výsledku řízení o žádosti o povolení k trvalému pobytu, kdy fikce trvá od narození do právní moci rozhodnutí o zamítnutí příslušné žádosti nebo zastavení řízení o ní. V případě žalované došlo k zastavení řízení o žádosti o povolení k trvalému pobytu usnesením dne 15. 4. 2011 s odůvodněním, že žalované byl udělen azyl. Azyl byl žalované udělen dnem podání prohlášení o mezinárodní ochraně podle zákona o azylu (26. 8. 2009) a žalovaná se tímto dnem stala účastníkem veřejného zdravotního pojištění ve smyslu § 88 odst. 3 zákona o azylu. Nabízí se otázka, zda nastala kolize režimů zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu, resp. souběh účasti žalované na veřejném zdravotním pojištění na základě obou těchto zákonů v období od podání prohlášení o mezinárodní ochraně podle zákona o azylu (26. 8. 2009) do pravomocného zastavení řízení o žádosti o povolení k trvalému pobytu (15. 4. 2011). Dovolací soud v této situaci nenachází důvod, pro který by bylo na místě vyloučit žalovanou z účasti na veřejném zdravotním pojištění (takový důvod nelze spatřovat v tom, že matka žalované za ni podala všechny dostupné žádosti jak podle zákona o pobytu cizinců tak podle zákona o azylu). Vzhledem k tomu, že žalovaná nebyla s žádostí o povolení k trvalému pobytu úspěšná, jelikož jí byl udělen azyl (čímž se stala ze zákona účastnicí veřejného zdravotního pojištění), jeví se jako logická úvaha, že žalovaná byla od narození do okamžiku udělení azylu (26. 8. 2009) účastnicí veřejného zdravotního pojištění na základě fikce podle § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 3 odst. 1 písm. c) zákona o veřejném zdravotním pojištění (tj. slovy žalobkyně v režimu podle zákona o pobytu cizinců) a následně, okamžikem prohlášení o mezinárodní ochraně se stala účastnicí veřejného zdravotního pojištění podle zákona o azylu (§ 88 odst. 1 a 3 zákona o azylu ve spojení s § 3 odst. 1 písm. c/ zákona o veřejném zdravotním pojištění (v režimu podle zákona o azylu). Uvedené časové rozdělení navíc odpovídá znění § 2 písm. a) zákona o pobytu cizinců, kdy okamžikem podání prohlášení o mezinárodní ochraně podle zákona o azylu se na žalovanou přestal vztahovat zákon o pobytu cizinců; toto ustanovení však nemůže působit do minulosti, kterou mohla ovlivnit jediné současně podaná žádost o trvalý pobyt, která žalované zajistila vznik veřejného zdravotního pojištění od narození v režimu tohoto zákona. Podání žádosti o azyl (prohlášení o mezinárodní ochraně) proto nemělo žádný vliv na vznik a trvání fikce podle § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců (není sto způsobit její zánik, resp. zamezit jejímu vzniku).

33. Ve shodě s odvolacím soudem proto dovolací soud uzavírá, že žalovaná byla již od svého narození účastnicí veřejného zdravotního pojištění a její zákonní zástupci tak nejsou povinni nést náklady na její zdravotní péči. Odvolací soud při výkladu § 88 odst. 3 zákona o pobytu cizinců ani v případě připuštění fikce podle § 88 odst. 3 věty druhé zákona o pobytu cizinců v případě podání žádosti o trvalý pobyt zákonným zástupcem za narozeného cizince podle § 66 odst. 1 písm. a) bod 2. a písm. b) zákona o pobytu cizinců, nepochybil (rozhodl v souladu se shora zaujatým výkladovým stanoviskem dovolacího soudu) a jeho rozsudek je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu a jeho obsahového vymezení správný; dovolací soud proto dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. jako nedůvodné zamítl.